

THEODOR FRANTIŠEK WINKLER

Ve své knize „Žralok a frankotyp“ velmi často zmiňuji osobnost Theodora Františka Winklera, významného sběratele výplatních otisků za 1. republiky. Byl významnou postavou začátků sběratelství u nás. Ba co víc, byl švagrem architekta Alberta Jonáše. Vzal si Jonášovu sestru Blanku za ženu. Bylo by proto vhodné, abych jej i s velmi malým zdrojem informací o něm přiblížil.

Při jednom z našich setkání mi o něm podrobně vyprávěla samotná paní Blanka Winklerová – Jonášová. Zaznamenal jsem alespoň nejdůležitější fakta a připojuji je za rozsáhlou životní kronikou Alberta Jonáše. Pokud někde dojde k chybě, je to má chyba. Paní Blanka přece jen byla velmi přesná. Bohužel fakta nemám jak ověřit.

Psal se buď T. F. anebo F. T. Winkler. Rozepsaně dával přednost první variantě, když používal zkratku, tak té druhé. Říkalo se mu Teddy, Tedo, Tede. První oslovením jej častoval švagr Albert. Teddy jej na oplátku oslovoval Berlais! anebo Berry! Třetím křestním jménem byl Teddy Josef.

Narodil se 15. 7. 1893 v Dobromilicích u Olomouce. Studoval strojní inženýrství v Praze. Rodina se přestěhovala v době jeho studií do Prahy. Teddy měl tři bratry, jeden z nich byl architekt, druhý byl ředitelem dolů Herkules, třetí vedl továrnu na stroje Stehlík.

Teddy chtěl studovat chemii. Vypukla první světová válka, narukoval a zahájil kariéru důstojníka, na konci války v hodnosti nadporučíka vstoupil do čsl. armády. Během války byl na italské frontě (hlavně v Castellanu (u Trestu), v Udine a v Sulmoně.

Během své vojenské kariéry v Československu sloužil zejména u posádek ve Vysokém Mýtě, Litoměřicích a Brandýse n. L. Jeho nejvyšší hodnost byla štábní kapitán.

Obě rodiny – Jonášovi a Winklerovi bydleli spolu v Ovinecké ulici č. 40 (Winklerovi ve 2. patře, Jonášovi ve 4. patře), paní Blanka vzpomínala, že na sebe volali často z balkonů. Obě rodiny drželi při sobě, vše se řešilo v rodinném kruhu...

Teddy sbíral též výplatní otisky jako Albert Jonáš, své zkušenosti a informace si často vyměňovali. Každý měl svou sbírku. Teddy též. Jeho sbírka byla rozsáhlá a měl v ní zajímavé exempláře.

V roce 1939 však nastal zlom. Dle paní Blanky, „kvůli hlouposti si pro Teddyho přišlo gestapo“. Důvod jsem se v danou chvíli nedozvěděl. Paní Blanka jen naznačila, že důvod snad měl vazbu na dobu studia na reálce v Olomouci. Druhým důvodem mohl být záťah na bývalé důstojníky československé armády, svědectví o eventuálním angažování F. T. Winklera v odboji se zatím neprokázaly. Paní Blanka o něm celých šest neděl nevěděla. Nepomohly ani telefonáty do Petschkova paláce. Nakonec pomohl známý JUDr. Nádvorník z Metra, který zjistil, že Teddy je vězněn na Pankráci a zajistil kontakt. Teddy byl vězněn celé tři roky (1939 – 1942). Vrátil se s podlomeným zdravím a 2. 11. 1944 skonal.

Od paní Blanky jsem se dozvěděl ještě dvě fakta ze sběratelského života Teddyho. Gestapo při zatčení zabavilo jeho sbírku výplatních otisků, kterou si Teddy cenil na 150000 Kč. Zatím se o ní neví, uceleně se neobjevila. Byl mu po propuštění vrácena? Zatím osud je neznámý. Jistě se časem vyjasní všechny pochybnosti. Zatím v průběhu let se mi do rukou dostalo několik celistvostí z této sbírky jak u nás, tak v Německu. Průvodní znaky na artefaktech dokazují, že tyto celistvosti patřily Teddymu.

Druhým důležitým faktem bylo, že oba byli v častém styku s Jaroslavem Lešetickým, jedenkrát týdně je navštěvoval... Paní Blanka mezi častými návštěvníky jmenovala ing. Hirsche, Karla Basiku a prof. Ketzka. Určitě vybraná společnost dotvrzující význam obou osobností – Berryho a Teddyho. Měli si o čem povídat.

Jaký byl, jaké měl záliby kromě výplatních otisků? Teddy se věnoval fotografování, rád šoféroval, byl vzorným vojákem. Jeho převažujícím charakterovým rysem byla důslednost spojená s pilností. Oba švagři rádi jezdili s manželkami do Toušeně a do Staré Boleslavi.

Aspoň pár vzpomínek na osobnost, která „byla u toho“, když se rodil nový sběratelský obor. Navíc byl nejen pilný sběratel, ale byl spoluautorem prvního katalogu výplatních otisků (druhý spoluautor byl Jaroslav Lešetický). Poskytoval i cenné údaje svému švagrovi A. Jonášovi, při sestavování a sepisování dvou studií o otiscích Francotypu, spoluautorem však nebyl.

Sběratelskou osobností rozhodně byl a patřil do úzkého kruhu dalších legend čs. výplatního otisku.

Věřím, že se i osud jeho sbírky vyjasní pro klid české sběratelské obce.

Tento text v původním znění vytvořil jednu z kapitol knihy „Žralok a frankotyp“ (vydáno samonákladem v Praze 2017) a některá fakta jsem zveřejnil na stránkách Filatelie v životopisném článku o T. F. Winklerovi („Patero setkání a překvapení nakonec“ – Filatelie XXVIII, 1978, č. 6, str. 174 – 175). Nový text upraven a doplněn o některá fakta.

Objednat knihu „Žralok a frankotyp“ lze na adrese „Žralok a frankotyp“, cena 590 Kč.